

Het locatievraagstuk van de kermis in Schijndel

1. Aanleiding

De locatie van de zomerkermis in Schijndel is al enkele jaren een punt van discussie. Tot 1983 stond de kermis op de Markt. Toen de gemeenteraad in 1984 besloot om de Markt opnieuw in te richten, werd de kermis verplaatst naar De Steeg. Door de herinrichting van de Markt (bomen en verlichting) was het niet meer mogelijk om de kermis daar te houden. Dit ook gezien de toegenomen omvang van de kermis (meer en grotere attracties). Ook speelde de overlast in het centrum een rol (parkeer- en toeleveringsproblemen). Sindsdien is met de nodige regelmaat de discussie gevoerd of de kermis terug moet keren naar de Markt dan wel het centrum.

2. Historie

De afgelopen jaren zijn er meerdere onderzoeken uitgevoerd om te kijken of de kermis verplaatst kan worden. Hieronder een toelichting op twee onderzoeken uit de afgelopen 15 jaar.

2.1. Eerste onderzoek (2004/2007)

In de raadsvergadering van 11 september 2003 diende de fractie van de PvdA een motie in m.b.t. de zomerkermis in Schijndel. De aanleiding hiervoor was een enquête onder burgers om de kermis te verplaatsen naar de markt en een daaropvolgend verzoek van de gemeenteraad naar de mogelijkheden tot verbetering van de kwaliteit van de kermis. Dit viel samen met de geplande nieuwe inrichting van het marktplein, waardoor kansen ontstonden om de kermis terug te plaatsen in het centrum om zo de kwaliteit en de levendigheid te vergroten. Met het centrum bedoelde men toen het gebied van de Hoofdstraat tussen de Schootsestraat en de Kluisstraat alsmede de markt.

In de motie werd het College verzocht om alle maatregelen te treffen en alle besluiten te nemen die nodig waren om ervoor te zorgen dat in 2004 er een serieus begin kon worden gemaakt met het daadwerkelijk verplaatsen van de kermis. De motie werd unaniem door de gemeenteraad aangenomen.

In navolging hiervan startte er een onderzoek waarbij drie scenario's werden onderzocht:

- 1) Verplaatsing naar de Markt
- 2) Verplaatsing naar de Markt met zijtakken (o.a. Hoofdstraat)
- 3) Verdeling attracties over de locaties markt en evenemententerrein Steeg, eventueel met verbindingslint Kluisstraat-Vicariss van Alphenstraat.

Onderdeel van het onderzoek waren gesprekken met de lokale winkeliersvereniging (Hart van Schijndel) en de horeca die positief stonden ten opzichte van verplaatsing. Wel was er weinig interesse voor het aanleggen van kermisterrassen tussen De Steeg en de markt (door horeca) en was er onwil om attracties in de Hoofdstraat te plaatsen (scenario 2). De winkeliersvereniging stelde hierover:

“Om de winkels voor het publiek goed bereikbaar te houden en ook om tijdens de duur van de kermis, incl. op- en afbreken, de bevoorrading van de winkels te kunnen garanderen, kunnen er zeker geen attracties in de Hoofdstraat geplaatst worden. De huidige inrichting van de Hoofdstraat laat dit ook zeker niet toe, dus zal de kermis zich moeten beperken tot het Marktplein.”¹

¹ brief van 22 september 2003, geschreven door F. Tausch

Tevens werd er navraag gedaan bij de reclamecommissie van kermisexploitanten evenals de bracheorganisaties BOVAK en de Nederlandse Kermisbond (NKB). Beiden stonden negatief ten opzichte van een verplaatsing.

Het onderzoek werd in 2004 echter opgeschort naar 2007. Belangrijkste reden hiervoor was dat er nog geen definitieve infrastructurele invulling van het marktterrein was gerealiseerd. Als gevolg hiervan was er nog onduidelijkheid over het beschikbare oppervlak voor kermisattracties. Toen de plannen voor het centrumgebied in 2007 definitief waren werd het onderzoek naar de haalbaarheid van de verplaatsing hervat.

Besluit

Op 10 januari 2008 werd het resultaat van het onderzoek besproken middels een memo in de commissievergadering en op 17 januari in de gemeenteraad van Schijndel. Vanwege de hoge kosten, die verbonden waren aan alle voorgedragen scenario's, werd besloten de verplaatsing niet uit te voeren en het evenemententerrein aan De Steeg te handhaven als kermislocatie.

2.2. Tweede onderzoek (2016/-2017)

In 2016 pleitte een burgerinitiatief voor de verplaatsing van de kermis naar het centrum van Schijndel. De burgers achter dit initiatief, ondersteund door citymanagement, hechten in het kader van leefbaarheid en beleving van het centrum waarde aan het verplaatsen van de kermis. Zij beriepen zich op de bevinding dat van oudsher het bewijs is geleverd dat een kermis in een centrum van welke gemeente dan ook de beste garantie is voor het welslagen van dit volksfeest. In deze variant zou ook de kruisbestuiving met de horeca het beste tot zijn recht komen.

In reactie daarop werd in 2016, met instemming van de gemeenteraad van Schijndel, een bewonersinitiatief gestart om opnieuw onderzoek te doen naar de haalbaarheid van verplaatsing van de kermis. In het vierde kwartaal van dat jaar presenteerde de initiatiefgroep een eindrapport aan de gemeenteraad. Dit document bracht de gemeenteraad ertoe om op 29 september 2016 het volgende te besluiten:

“Met inachtneming van de in het voorstel genoemde strenge voorwaarden in te stemmen met het rapport van bewonersinitiatief om de kermis naar het centrum te verplaatsen voor de tijdelijke periode van 3 jaar (normale contractperiode met exploitanten). Daarbij geldt, dat uiterlijk 1 april 2017 helder moet zijn, dat aan bovengenoemde voorwaarden tegemoet kan worden gekomen (go/no go-momenten). Daarnaast dient jaarlijks een uitgebreide evaluatie gehouden te worden op doelbereik en tegemoetkoming voorwaarden.”

De gemeenteraad omarmde het initiatief mits voldaan kon worden aan een aantal voorwaarden.² Het borgen van de openbare orde en veiligheid zowel tijdens als na sluiting van de kermis was daarbinnen een belangrijke eis.

² *Stroomvoorziening: werken met aggregaten, waar nodig, Opbouw en afbreken: er dient een strikt en gedragen plan te komen, Schade bestrating: voorkomen middels rijplaten en opname kwaliteit bestrating voor en na de kermis, Omleidingsroute: opbouwen en afbreken binnen zo kort mogelijk tijd laten plaatsvinden en deugdelijke omleidingsroutes toepassen, Evenementenbeleid: Schijndel aan zee één week opschuiven en eenmalige afwijking van beleid voor één stil weekend, Contracten: middels constructief overleg met exploitanten contracten vernieuwen, Veiligheid: borgen van openbare orde en veiligheid tijdens en na sluiting kermis, Multidisciplinair kermisteam: samenstellen van dit team, Belanghebbenden: eisen, voorwaarden en wensen van belanghebbenden zo veel als mogelijk inwilligen*

Om te zien of er aan deze voorwaarden tegemoet gekomen kon worden, werd een multidisciplinair kermisteam opgericht, bestaande uit: initiatiefnemers, citymanagement, horeca, parochiebestuur, kermisexploitanten, kermisbonden, kermismeester, brandweer en gemeente.³ Dit team startte met het maken van een plaatsingsplan, naar ieders wensen, van de attracties in het gebied van het marktplein en de Hoofdstraat evenals een bijbehorend op- en afbouwplan. Het onderzoek dat het burgerinitiatief eerder had uitgevoerd vormde daarbij de leidraad. Tevens werd er rekening gehouden met de bestaande meerjarenovereenkomsten die waren opgesteld tussen de gemeente en de kermisexploitanten. Het lukte de werkgroep om een scenario te ontwikkelen dat alle leden van het team bestempelden als zo optimaal mogelijk. Bij dit plaatsingsplan werden wel de nodige kanttekeningen geplaatst:

Brandveiligheid

Na toetsing door de Brandweer Brabant Noord bleek het plaatsingsplan niet te voldoen aan de eisen van brandveiligheid. Het gebied van de Kloosterstraat tot en met de Hoofdstraat toonde zware beperkingen, onder andere omdat op enkele cruciale plekken de achterliggende bebouwing niet bereikbaar is voor de hulpdiensten en er geen ruimte is voor een opstelplaats van de hoogwerker. Tevens kan niet overal de minimale doorrijbreedte van de hulpdiensten worden gewaarborgd. Het advies van de brandweer op het plaatsingsplan was daarom negatief.

Relevante bepalingen uit de brandveiligheidsvoorschriften voor het houden van kermissen (zoals van kracht 2016/2017)

- De vrije doorgang voor brandweervoertuigen door, van en naar straten dient volledig gehandhaafd te blijven. Hiertoe dient een permanent vrije rijloper aanwezig te blijven met een breedte van 3,50 meter en een hoogte van 4,20 meter
- De stralen van de bochten in de rijloper moet tenminste voldoen aan de rijcurven van de tankautospuut
- De opstelling van kermisattracties en kramen dient zodanig te worden gekozen, dat brandkranen volledig worden vrijgehouden en de brandkranen voor onmiddellijk gebruik door de brandweer bereikbaar zijn
- De kermisattracties en kramen mogen de toegangen of uitgangen van winkels, woningen of andere gebouwen niet versperren of belemmeren
- De afstand van een tijdelijke inrichting (kermisattractie, kraam) tot iedere andere inrichting en de rondom gelegen gebouwen en bouwwerken moet ten minste 5 meter bedragen

Mogelijke schade bestrating

Bij de herinrichting van de Markt en de Hoofdstraat zijn de ondergrond en de bestrating niet berekend op zeer zwaar verkeer. Met name het oprijden, rangeren en manoeuvreren van de pakwagens met kermisattracties kon hierdoor zorgen voor problemen en beschadiging. Het was lastig in te schatten of en in welke mate beschadiging van de bestrating op zou treden.

Op basis van het plaatsingsplan zouden er aanzienlijke kosten gemaakt moeten worden vanwege de verwijdering van een aantal obstakels. Het ging dan met name om het straatmeubilair

³ Er vond 4x overleg plaats in Schijndel en 1x in Veghel/Meerijstad. Het traject werd gestart in november 2016 en liep tot april 2017.

(fietsenrekken, nietjes, afvalbakken en lantaarnpalen) in de Hoofdstraat. Tevens werd er gesuggereerd om de aanwezige bomen in de straten te verwijderen.

Op- en afbouwplan

Aan de NKB werd een concept op- en afbouwplan voor de kermisattracties gevraagd. De bond stelde in een brief van 22 december 2016 dat technisch en theoretisch de op- en afbouw kon worden gerealiseerd, maar dat de praktijk vermoedelijk een goede uitvoering door de tijdsdruk niet haalbaar zou zijn. Zeker in de Hoofdstraat zijn er beperkingen. De attracties dienen achter elkaar in een smalle straat opgesteld te worden en dus eigenlijk op elkaar te wachten. Dit zou ook bij vertrek problemen opleveren, zeker voor de attractie die de meeste tijd nodig hebben. Daaraan toevoegend is het risico voor het winkelend publiek en de winkeliers vermeld. Zij zouden weleens kunnen gaan klagen over de aanwezigheid van pakwagens in de straat tijdens de op- en afbouw en de overlast die dat met zich mee zou kunnen brengen.

Omleidingsroute verkeer

Het plaatsingsplan maakt het noodzakelijk om de kruising Kloosterstraat – Hoofdstraat voor meerdere dagen af te sluiten voor doorgaand gemotoriseerd verkeer. Een omleidingsroute voor bovenlokaal verkeer kan worden ingesteld, maar de aangewezen wegen zijn niet berekend op een dergelijke verkeersintensiteit. Naar verwachting zouden deze wegen hier schade door ondervinden. Tevens zouden omwonenden overlast ondervinden van de tijdelijk toegenomen verkeersdruk. De verkeersveiligheid op deze wegen zou gedurende de omleidingsperiode onder druk komen staan.

Financiën

Veel kermisexploitanten die met een attractie op De Steeg stonden, hadden een meerjarige overeenkomst lopen met de gemeente. Bij een verplaatsing naar het centrum zou deze overeenkomst opgebroken moeten worden, hetgeen naar verwachting zou leiden tot schadeclaims. Dit ging op voor meer dan 20 attracties die tot en met 2018 een overeenkomst hebben.

Besluit

In het overleg van 9 maart 2017 concludeerde het multidisciplinaire kermisteam gezamenlijk dat een veilige, aantrekkelijke en kwalitatief hoogstaande kermis in 2017 niet te organiseren was op het Marktpllein en in de Hoofdstraat. Ondanks dat het advies van de Brandweer niet bindend was, was het wel één van de voornaamste redenen om tot dit besluit te komen. Veiligheid was immers één, en tevens ook de belangrijkste, voorwaarde die de gemeenteraad bij het eerdere akkoord had gesteld. In een raadsinformatiebrief van 28 maart 2017 werd de gemeenteraad van de nieuwe gemeente Meierijstad hiervan op de hoogte gesteld.

Wel werd besloten om in het kader van harmonisatie van het kermisbeleid in 2018 de locatie van de Schijndelse kermis als speerpunt mee te nemen en opnieuw onderzoek uit te voeren naar de mogelijkheden. De meerjarenovereenkomsten met de exploitanten lopen in dat jaar namelijk af. Dit belooft een opening om met een blank canvas aan de slag te gaan en zo een poging te doen om de beschikbare ruimte op een geschikte wijze in te richten.

3. Nieuw onderzoek

Begin 2018 is er gestart met het opstellen van een nieuw kermisbeleid. Met betrekking tot de kermislocatie in Schijndel was het de intentie om met alle betrokken partijen opnieuw zorgvuldig te zoeken naar een variant van een veilige, diverse en kwalitatieve kermis die wel in het centrum kan plaatsvinden.

Opnieuw is er een multidisciplinaire werkgroep samengesteld, ditmaal bestaande uit enkele personen die eerder ook bij het onderzoek betrokken waren evenals nieuwe leden. Dit team bestaat daarmee uit een afvaardiging van initiatiefnemers, citymanagement, parochiebestuur, kermisbonden, kermis coördinator, lokale stichtingen en gemeente.

Over een totaal van zeven bijeenkomsten heeft dit kermisteam de mogelijkheden verkend. Diverse scenario's zijn uiteengezet en de mogelijkheden en onmogelijkheden geschetst. Ditmaal startte het team eveneens met het maken van een plaatsingsplan voor het gebied Marktplaats - Hoofdstraat - Kloosterstraat. Ten opzichte van eerder onderzoek zijn enkele zaken echter wel anders aangepakt, namelijk:

- De richtlijnen op grond waarvan de brandweer in het onderzoek uit 2016/2017 het plaatsingsplan heeft afgekeurd, zijn meegenomen en indien mogelijk ingetekend op een schaalmodel van het centrum van Schijndel. Dit leidde tot gebieden waarin geen attracties konden staan, zoals bij de Plus supermarkt aan de Hoofdstraat.
- In beginsel is er gewerkt met de attracties die nu al op het terrein aan De Steeg staan. Hoewel er geen rekening gehouden hoeft te worden met de meerjarenovereenkomsten, zijn deze attracties, en vooral hun afmetingen, wel toegepast. Dit omdat de huidige samenstelling staat voor diversiteit, kwaliteit en attractiviteit. Tevens is deze een goede weerspiegeling van wat er in den lande aan kermisattracties geboden wordt, inclusief afmetingen.

Al in de eerste fase van het onderzoek lukte het de werkgroep om tot een plaatsingsplan te komen dat alle leden bestempelden als optimaal. Wel werd er omwille van de ruimte de keuze gemaakt om meerdere attracties geen plaats te gunnen.

Brandveiligheid

De volgende stap was om dit plaatsingsplan door de brandweer te laten toetsen. De brandweer heeft op het plaatsingsplan negatief geadviseerd, met als redenen dat:

- Er in de Hoofdstraat nog steeds onvoldoende ruimte is voor calamiteitenverkeer. Bij brand of beknelling kan niet iedere woning, winkel of object in die straat benaderd worden;
- In zowel de Hoofdstraat als op het Marktplaats wordt de afstand tussen de tijdelijke objecten en winkels en/of woningen die brandoverslag moet voorkomen, niet gehaald.

In grote lijnen komen de voorgedragen argumenten overeen met die uit het eerdere onderzoek van 2016/2017. Echter, er is ook een wezenlijk verschil in toetskader. Voor 1 jan 2018 had elke gemeente zijn eigen Brandbeveiligingsverordening (BBV) met daarin onder andere regelgeving voor evenementen. Binnen deze BBV waren er ook verwijzingen geborgd naar het Bouwbesluit. Bijvoorbeeld met afstanden van tijdelijke bouwwerken ten opzichte van andere bouwwerken. Naast de BBV werden er verschillende handreikingen gehanteerd waar in de veiligheidsregio aan vastgehouden werd. Deze gaven een duidelijk onderbouwde en uniforme richtlijn voor bijvoorbeeld het veilig kunnen bereiken van een locatie en zijn omgeving. Al enkele jaren is de Rijksoverheid echter bezig om alle verschillende brandveiligheidsverordeningen die de

gemeenten in Nederland hanteren en andere landelijke handreikingen onder te brengen in een uniform rechtstreeks geldend toetskader. Dit is het Brandveilig Gebruik Basishulpverlening en Overige Plaatsen (BGBOP) geworden. Dit besluit is per 1 januari 2018 voor iedereen geldende regelgeving geworden. Omdat het hier om een Algemene Maatregel van Bestuur gaat zijn het wetten en kaders die dwingend zijn. Kortom, als het advies niet opgevolgd wordt, wordt er gehandeld in strijd met de wet en regelgeving.

Relevante bepalingen uit Brandveilig Gebruik Basishulpverlening en Overige Plaatsen (zoals van kracht 2018)

- Tussen de openbare weg en ten minste één toegang van een bouwsel met een verblijfsruimte ligt een verbindingsweg die geschikt is voor voertuigen van de brandweer en andere hulpverleningsdiensten die moet voldoen aan:
 - a. Breedte van tenminste 4,5 meter (geadviseerd wordt 5 meter)
 - b. Verharding over een breedte van tenminste 3.25 meter, die geschikt is voor motorvoertuigen met een massa van ten minste 14.600 kilogram
 - c. Een vrije hoogte boven kruin van de weg van tenminste 4,2 meter
- Een doodlopende straat mag geblokkeerd worden over een afstand van maximaal 40 meter vanaf de voordeur van het verst gelegen huis in de doodlopende straat
- Een gangpad tussen stands, kramen, podia en andere inrichtingselementen is ten minste 1,1 meter
- Met betrekking tot bakkramen geldt:
 - a. Bij een gasinstallatie dan minstens 2 meter van gebouw af en tenminste 5 meter als er gefrituurd wordt
 - b. De afstand tussen twee bakkramen is tenminste 2 meter (ongeacht gas of frituur)

Voor de Hoofdstraat ziet de brandweer weinig oplossingen en mogelijkheden. De eisen omtrent afstanden tussen tijdelijke bebouwing en gevels evenals calamiteitenroutes voor hulpverleningsdiensten kunnen niet worden gehaald. Enkel door ervoor te kiezen om amusement aan te bieden wat snel afbreekbaar is, zoals springkussens, of door een beperkt aantal kleine attracties, zoals grijpkranen, in de 'vakken' tussen de bomen en het straatmeubilair te zetten kan aan de eisen worden voldaan. Echter, hierdoor verandert het karakter en de uitstraling van de kermis aanzienlijk. De reactie van de burgerinitiatiefnemers en het citymanagement was daarop direct dat het dan niet meer de kermis is zoals zij deze voor ogen hebben voor het centrum. De brandweer concludeert wel dat er op het Marktplaats (grofweg tussen de Glazen Boerderij, de Servatiuskerk en het voormalige gemeentehuis) minder beperkingen zijn en daarom wel mogelijkheid is om attracties te plaatsen. Het gaat dan echter om een beperkt aantal attracties.

Naast het punt van veiligheid kunnen bij dit plaatsingsplan ook nog enkele kanttekeningen worden geplaatst die in het eerder onderzoek naar voren kwamen, namelijk:

Mogelijke schade bestrating

Tussen 2016/2017 is de ondergrond noch de bestrating van het centrumgebied niet veranderd. Dit maakt dat het oprijden, rangeren en manoeuvreren van de pakwagens nog steeds problemen kan geven. In de Hoofdstraat zijn het zeker de historische gedenkplaten, die onderdeel uitmaken van de bestrating, die zullen bezwijken onder de zware belasting. Mogelijk kunnen kunststof rijplaten

hiervoor een afdoende oplossing vormen, al gaat dit wel gepaard met valgevaar. Ook op De Markt is beschadiging denkbaar, al zal dit wel afhangen van het type attractie. De praktijk wijst dit uit.

Verwijdering obstakels

Op basis van het voorliggende kermisplan moet een aantal obstakels verwijderd worden. Het gaat dan met name om straatmeubilair (fietsenrekken, nietjes, afvalbakken en lantaarnpalen). Ten opzichte van 2016/2017 is echter gesteld dat er geen bomen verwijderd zullen worden voor de kermis. Dit zorgt voor extra beperkingen qua ruimte in zowel de Hoofdstraat als op het Marktpllein.

Op- en afbouw

Bij een kermis in het centrum dient een strakke planning te worden gemaakt bij het opbouwen en afbreken. Niet alleen is ruimte nodig voor de exacte locatie van de attractie, er zal extra ruimte nodig zijn, omdat met name de grote attracties nauwkeurig moeten manoeuvreren om in de juiste positie te komen en vrachtwagencombinaties zullen op de opbouwlocaties tijdelijk moeten kunnen parkeren. In principe gaat dit op voor menig kermis in Nederland waar attracties in een compact centrum staan. In Schijndel doet zich in de Hoofdstraat wel een extra ongemak voor, omdat daar de attracties na elkaar de straat in moeten rijden en dat daarbij weinig ruimte is om flexibel om te gaan met aankomst- en de vertrektijden. Bij een compact terrein zoals De Markt speelt dit probleem niet.

Omleidingsroute verkeer

In het nieuwe plaatsingsplan verandert er niets aan de omleidingsroute ten opzichte van 2016/2017. Opnieuw zal de doorgaande weg naar Boxtel voor meerdere dagen afgesloten worden, hetgeen gepaard gaat met verkeersintensiteit en ongemak op andere wegen.

Relatie met andere evenementen/activiteiten centrum

Bij een plaatsing van de kermis naar het centrum dient de weekmarkt in zijn totaliteit verplaatst te worden, bij voorkeur naar het parkeerterrein aan De Steeg. De kermis past binnen het afsprakenkader tussen marktcommissie en gemeente, om maximaal 2x per jaar te verplaatsen.

Conclusie

De gemeente is, als beheerder van de openbare ruimte en als vergunningverlener, gehouden om voor de kermis een locatie beschikbaar te stellen. Op basis van de bevindingen uit het recente onderzoek, maar zeker ook die van de afgelopen jaren, dient te worden geconcludeerd dat het niet mogelijk is om invulling te geven aan het verzoek zoals het burgerinitiatief dat in 2016 aan de gemeenteraad heeft voorgelegd. Veiligheidsoverwegingen en andere praktische redenen zorgen voor een onhaalbare situatie. De voornaamste reden is dat zeker in de Hoofdstraat, door de aanwezigheid van straatmeubilair, verlichting en bomen, de beschikbare ruimte te beperkt is om op een (brand)veilige manier het aantal attracties te plaatsen dat in de planvorming is beoogd. De mogelijkheden die deze ruimte wel biedt, maken dat er een aantal keuzes gemaakt zouden moeten die het karakter van de kermis wezenlijk veranderen. Wat dan overblijft van het evenement is niet wat de burgerinitiatiefnemers voor ogen hebben en is ook niet in lijn met het streven om een kwalitatief en attractieve kermis in het centrum van Schijndel te realiseren.

Nader onderzoek

Het burgerinitiatief is gedreven vanuit het idee dat een kermis in het centrum de grootste aantrekkingskracht heeft op bezoekers. De uitstraling en de sfeer van het centrum en de aanwezigheid van veel mensen maken het prettig om er te verblijven. Tegelijkertijd is het, met het oog op het bezoekersaantal van de kermis, belangrijk dat het attractiebestand divers en attractief

is. Het Marktpllein alleen biedt daarvoor niet voldoende beschikbare ruimte. Een efficiënte compacte opstelling van attracties is door de geografische vorm (niet vierkant) van het terrein en de aanwezigheid van obstakels als de fontein, de Mariakapel en boompartijen moeilijk te realiseren. Vergelijken we het oppervlakte van de kermislocatie aan De Steeg met die van De Markt dan moet geconcludeerd worden dat De Markt 64% kleiner is.⁴ Louter kiezen voor het Marktpllein zou een drastische en structurele vermindering van het aantal kermiszaken betekenen en daarmee een jaarlijks exploitatietekort als gevolg van verminderde pachtopbrengst. Dit zet de toekomst van de kermis in Schijndel op het spel.

Met steun van de brancheorganisaties voor kermisexploitanten evenals het burgerinitiatief is het plan ontstaan om de opties die er zijn te combineren. Dit houdt in dat er enerzijds attracties staan op het Marktpllein (tussen de Glazen Boerderij, de Mariakapel en het voormalige gemeentehuis) - waardoor de sociale gezelligheid wordt versterkt. Anderzijds wordt het terrein aan De Steeg benut door ook daar (grotere) attracties te plaatsen. Het voordeel van attracties op die locaties is namelijk dat er voldoende ruimte is en minder overlast. Afsproken wordt dat het combineren van de twee locaties – met een verbindingslint daartussen – nader wordt onderzocht. Op voorhand kent deze optie al wel enkele kanttekeningen.

Voldoende attracties

Een van de uitdagingen heeft te maken met het trekken van voldoende kermisattracties. De kermis aan De Steeg is op dit moment geliefd onder exploitanten, omdat het een fijne locatie is. Grootste deel van de huidige attracties staat daar op basis van een meerjarenovereenkomst. Deze is tot en met 2018 van kracht. Voor de aankomende jaren dienen er opnieuw inschrijvingen te worden gedaan en plaatsen te worden toegekend. Het merendeel van de huidige groep exploitanten heeft te kennen gegeven graag terug te willen blijven keren naar Schijndel en geen heil te zien in uitbreiding richting het Marktpllein. Daarnaast is de vrees uitgesproken dat wanneer er geëxperimenteerd wordt met twee locaties dit een omzetsderving betekent omdat er a) meer attracties geplaatst gaan worden en b) door de nieuwe inschrijfronde de kans bestaat dat het aantal exploitanten toeneemt, hetgeen vanuit concurrentie overwegingen niet gewenst is. Hierdoor hebben zij al te kennen gegeven wellicht hun heil elders te zoeken. Daarnaast valt de kermis in de maand juli en dat is juist een maand dat er veel kermissen her en der door het land plaatsvinden. Het aantrekken van voldoende afwisselende attracties om een volwaardige kermis te presenteren kan daardoor een probleem worden.

In overleg met de brancheorganisaties is daarom afgesproken dat de huidige exploitanten met een meerjarenovereenkomst zorgen voor attracties op beide locaties (dit zou kunnen uit eigen arsenaal). Aan de gemeente wordt dezelfde pachtopbrengst gegarandeerd. Als tegenactie is afgesproken een éénjarige overeenkomst met de optie tot verlening met twee jaar bij gebleken succes. De exploitanten nadrukkelijk betrokken worden bij de evaluatie na een jaar.

Verbinding tussen Steeg en De Markt

De tweede uitdaging is dat er geïnvesteerd moet worden in een attractieve verbinding tussen De Steeg en De Markt waardoor bezoekers zich gaan bewegen van het ene naar het andere terrein. De loopafstand tussen beide locaties bedraagt circa 150 meter. Het is denkbaar dat hierbij gewerkt wordt met strategisch geplaatste podia voor muziek en/of andere vormen van entertainment, kantzaken of foodtrucks. Het is aan de burgerinitiatiefnemers om hierin het

⁴ Het verschil in vierkante meter tussen de twee terreinen is bepaald aan de hand van een luchtfoto. Minimale afwijking bij meten op locatie is mogelijk.

voortouw te nemen en op basis van advies van de brancheorganisaties evenals de wensen van omwonenden hieraan concreet invulling te geven.

Het invullen van de verbindingswegen tussen De Steeg en De Markt (Kluisstraat / Vicaris van Alphenstraat) heeft als consequentie dat deze afgesloten dienen te worden en dat (bestemmings)verkeer en openbaar vervoer moet worden omgeleid.

Verplaatsing weekmarkt en Schijndel aan Zee

Een kanttekening is dat de weekmarkt gedurende de kermisdagen verplaatst moet worden. Volgens het inrichtingsplan van de weekmarkt in Schijndel is het college van B&W bevoegd te besluiten dat De Markt ten hoogste 2 maal per jaar tijdelijk wordt verplaatst. Het gaat dan om een verplaatsing naar een andere tijd of naar een andere plaats om bijvoorbeeld de doorgang van een evenement mogelijk te maken. Er is sprake van verplaatsing als minstens de helft van het aantal kramen een andere plaats moet innemen. In het geval van de nieuwe plannen voor de kermis is dit zo. Waar normaliter het terrein aan De Steeg als vervanging dient voor De Markt, is dat tijdens de toekomstige kermis niet mogelijk omdat daar beide terreinen worden bezet met attracties.

De Centrale Vereniging voor de Ambulante Handel (CVAH) en de leden van De Marktadviescommissie hebben inmiddels in een brief aan het college laten weten verplaatsen van de weekmarkt niet acceptabel te vinden (zie bijlage 2). Als argument noemen zij dat een verplaatsing betekent dat De Marktkoopliden moeilijker vindbaar zijn voor de consument, wat leidt tot inkomstenderving. Daarnaast werd in een mondelinge toelichting genoemd dat de weekmarkt al regelmatig moet wijken, onder meer voor Schijndel aan Zee en de winterschaatsbaan, carnaval). De verplaatsing voor de kermis zou daar nog eens bovenop komen.

3.1. Overige opmerkingen

Duurzaamheid/elektriciteit

Veel evenementen worden gehouden in parken of op pleinen, waar geen aansluiting op het elektriciteitsnetwerk mogelijk is, waardoor er veel gebruik wordt gemaakt van generatoren. Aan het Verlengde Kloosterpad staat een transformator, die gebruikt wordt voor de huidige evenementen in het centrum, waaronder op het Marktpllein. Echter voor de kermis is dit niet voldoende en zullen daarom extra aggregaten worden geplaatst om de attracties op De Markt en mogelijk op de verbindingstraten tussen De Steeg en De Markt stroom te voorzien. Hieraan zijn extra kosten verbonden. Naar schatting gaat het om tenminste 10.000 euro per kermis per jaar. Voor het terrein aan De Steeg geldt dat er een vaste stroomvoorziening aanwezig is die voldoet aan de nodige capaciteit.

Ruimtelijke inpassing.

Ruimtelijk gezien geeft deze variant geen problemen. Het attractiebestand zou in principe zelfs uitgebreid kunnen worden, omdat de beschikbare en bruikbare oppervlakte toeneemt. Indien wordt vastgehouden aan het huidige attractiebestand dan kan dit verdeeld worden over beide locaties. Wel blijft het zwaartepunt van de kermis in deze variant onvermijdelijk liggen op het terrein aan De Steeg waar veruit de meeste ruimte beschikbaar is.

Veiligheid

Aangenomen mag worden dat het centrum met al de terrassen na sluitingstijd van de kermis nog druk bevolkt is. Daardoor kan er een probleem ontstaan met de veiligheid van de attracties die in die nachtelijke uren extra kwetsbaar zijn voor vandalisme. Er dient tijdens de kermisdagen oog te zijn voor de beveiliging van deze attracties. De horeca aan De Markt dient hierin het voortouw te nemen.

Verder blijven de reeds aangehaalde kanttekening als het gaat om de andere evenementen en activiteiten in het centrum van kracht. De bebouwing op De Markt is erg dicht waardoor snel conflicten ontstaan met andere aanwezige functies: omwonenden ondervinden mogelijk geluidsoverlast en de toelevering aan winkeliers ondervindt problemen. Daarnaast blijft dat straatmeubilair mogelijk verplaatst dient te worden en dat de bestrating niet is berekend op zwaar verkeer.

Het verbindingslint

Om te komen tot een attractief en veilig verbindingslint tussen De Steeg en het Marktpllein, dient (een deel van) de Kluisstraat – Vicaris van Alphenstraat te worden afgesloten. Onderzocht is wat de mogelijkheden en consequenties zijn. De bevindingen zijn als volgt:

Inrichting

Voor de inrichting van het verbingslint lijken voldoende opties te zijn. Gedacht kan worden aan attracties, podia, foodtruks etc. De eis van de brandweer blijft wel dat de afstand van welke bouwwerk dan ook tot aan de gevel 3,5 meter bedraagt;

Onbereikbaar

Het gedurende de periode van de zomerkermis (en de op- en afbouw van de kermis) afsluiten van (een deel van) de Kluisstraat – Vicaris van Alphenstraat betekent dat (parkeerplekken van) inwoners, instellingen en bedrijven gedurende 7 - 10 dagen niet bereikbaar zijn. Interne verkeerskundigen adviseren dan ook negatief over de afsluiting;

Omleidingen

De Kluisstraat maakt onderdeel uit van de hoofdstructuur van de gemeente Schijndel. Het afsluiten van een deel van deze weg betekent dat omleidingen noodzakelijk zijn voor verkeer en openbaar vervoer en dat twee bushaltes onbereikbaar zijn. Dat gegeven in combinatie met de duur van de afsluiting is voor Arriva aanleiding geweest negatief te adviseren;

Veiligheid

Politie

De politie ziet voldoende mogelijkheden om het verbindingslint veilig in te richten en adviseert dan ook positief.

Brandweer

De brandweer krijgt door de afsluiting te maken met omrijdtijden en kan daardoor bij calamiteiten minder snel ter plekke zijn. De brandweer ziet dit als een extra risico en adviseert uit oogpunt van veiligheid dan ook negatief over de afsluiting;

Geluidsoverlast

Het in gebruik nemen van het verbindingslint tussen De Steeg en De Markt betekent gedurende de dagen van de kermis geluidsoverlast voor omwonenden;

Ten slotte

De optie om het verbindingslint achterwege te laten en de kermis op twee locaties (De Markt en De Steeg te laten plaatsvinden, wordt door de politie niet wenselijk geacht. Dit om veiligheidsredenen. Het publiekprofiel bestaat uit gezinnen. Kinderen van 11 a 12 jaar gaan alleen naar een kermis. Zij zijn niet bezig met verkeer maar met de attracties. Dit levert een verhoogd risico op.

Een beslissing over de locatie van de kermis in Schijndel is urgent omdat de overeenkomsten met de exploitanten eind dit jaar aflopen en er nieuwe overeenkomsten moeten worden getekend.

Evaluatie

De multidisciplinaire werkgroep zomerkermis Schijndel heeft zeer zorgvuldig diverse scenario's onderzocht. Het volledig verplaatsen van de kermis naar het centrum bleek met name vanwege dwingende (brand)veiligheidseisen onmogelijk. Over de optie om de kermis gedeeltelijk op De Steeg en gedeeltelijk op het Marktplaats te houden met een verbindingslint daartussen was consensus. Hoewel op voorhand bij deze optie een aantal kanttekeningen geplaatst werden, leek deze optie voldoende kansrijk en was er de intentie om bij wijze van proef in 2019 te starten met de invulling. De inrichting van het verbindingslint zou nader onderzocht dienen te worden, maar leek geen onoverkoombaar probleem. Echter, ook hier bleken veiligheidseisen roet in het eten te gooien. De brandweer gaf een negatief advies vanwege de vertraging op aanrijdtijden ten gevolge van het afsluiten de Kluistraat. Ook OV-maatschappij Arriva adviseerde negatief. Dit omdat twee buslijnen gedurende 7-10 dagen omgeleid zouden moeten worden en twee bushaltes gedurende 7-10 dagen onbereikbaar zouden zijn. De optie om het verbindingslint achterwege te laten, werd door de werkgroep niet als alternatief gezien. Daarbij komt dat de politie een verbindingslint dat de kermissen aaneen rijgt als veiligheidseis op tafel heeft gelegd.

Daarnaast speelt dat de verdeling van attracties over twee locaties succesvol kan zijn, maar ook kan tegenvallen. Het is niet per definitie zo, dat het plaatsen van bijvoorbeeld de kinderkar op het marktplaats en de grootvermaakzaken op het evenemententerrein een aantrekkelijke kermis oplevert. De kans dat op de kleinste locatie het kermisvermaak dagelijks al voortijdig doodbloedt is niet denkbeeldig. De ervaring met vergelijkbare situaties in andere gemeenten bevestigen dit. De aanwezigheid van horecavoorzieningen alleen is geen garantie, dat De Markt als verblijfsruimte tijdens de kermis even aantrekkelijk zal zijn als het evenemententerrein. De kermisexploitanten stelden daarom nadrukkelijk als voorwaarde deze optie na één jaar te evalueren en hierbij de exploitanten te betrekken.

Conclusie en advies

Naar aanleiding van een burgerinitiatief zijn de mogelijkheden om de zomerkermis in Schijndel geheel of gedeeltelijk te verplaatsen naar het centrum diverse malen onderzocht. Er is door de multidisciplinaire werkgroep op constructieve wijze meegedacht over de mogelijkheden. Diverse alternatieven zijn de revue gepasseerd. De wil en de inzet om tot een oplossing te komen, was ruimschoots aanwezig. Met name veiligheidseisen blijken een gehele of gedeeltelijke verplaatsing van de zomerkermis richting het centrum van Schijndel onmogelijk te maken. Het waarborgen van de veiligheid was juist een belangrijke voorwaarde van de gemeenteraad om in te kunnen stemmen met het verplaatsen van de kermis. Alle argumenten in acht nemende kan de conclusie niet anders zijn dan dat het geheel of gedeeltelijk verplaatsen van de zomerkermis in Schijndel

richting het centrum op dit moment en in de (nabije) toekomst geen optie is. Het advies van een meerderheid van de werkgroep is dan ook om het onderzoek naar het verplaatsen van de zomerkermis in Schijndel te sluiten en de discussie over de verplaatsing van de kermis naar het centrum te beëindigen.

3.2. Toekomstmuziek

Door het citymanagement van Schijndel is meerdere malen gewezen op de plannen voor de reconstructie-/ontwikkeling van de Kloosterstraat en het Kloosterplein. Op die locatie kan een open plein worden aangelegd waar tal van evenementen, inclusief de kermis, in de toekomst georganiseerd kunnen worden. Tijdens dit onderzoek is gebleken dat het centrum van Schijndel een gebrek heeft aan voldoende ruimte om een evenement te realiseren. Een dergelijk nieuw terrein biedt dus kansen.

Er is op bestuurlijk niveau een toezegging gedaan om met deze ontwikkelingsopgave aan de slag te gaan tijdens de huidige coalitieperiode (2017-2022). Echter, op dit moment zijn er nog geen inhoudelijke plannen geformuleerd voor dit gebied, wel zijn er financiële middelen gereserveerd voor de planvorming. Op basis hiervan is ervoor gekozen om voor dit onderzoek enkel de situatie zoals deze er nu ligt in ogenschouw te nemen.